

Examen HAVO

2022

tijdvak 1
woensdag 25 mei
13.30 - 16.30 uur

bedrijfseconomie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 29 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Bernhard Willems (98 jaar) vertelt zijn enige kind Victor dat hij op 12 juni 2020 een testament heeft laten opmaken. Bernhard is sinds enkele jaren weduwnaar.

Testament

Vandaag, 12 juni 2020, verscheen voor mij, mr. Van der Laar, ... te Amsterdam:
Bernhard Antoon Willems.

De verschenen persoon verklaarde de volgende beschikkingen te maken:

Erfstelling

Ik benoem tot mijn erfgenamen, ieder voor een gelijk deel, mijn enig kind Victor Willems en de Stichting CliniClowns Nederland. Indien mijn kind tegelijk met mij of voor mij overlijdt of zijn erfdeel verwerpt, komt dat erfdeel eveneens toe aan de Stichting CliniClowns Nederland.

- 1p 1 Welk beroep moet er op de stippellijn worden ingevuld?
- A belastinginspecteur
  - B hypotheekadviseur
  - C notaris
  - D rechter

Zoon Victor (71 jaar) weet dat de Stichting CliniClowns is opgenomen in het testament. Hij wil graag weten waar CliniClowns het geld aan besteedt. Uit zijn onderzoek blijkt onder andere:

- De Stichting CliniClowns is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met als doel het bieden en bevorderen van afleiding, plezier en verlichting aan zieke, kwetsbare kinderen en volwassenen met een zorgbehoefte.
- In de statuten van de CliniClowns is opgenomen dat erfenissen alleen beneficiair worden aanvaard.

- 1p 2 Wat houdt een erfenis beneficiair aanvaarden in?

Verder heeft Victor op de site van de Belastingdienst informatie gevonden over de tarieven van de erfbelasting en de hoogte van de vrijstelling.

Tarieven erfbelasting

over het gedeelte van de waarde erfenis	partner, kind	kleinkinderen	overige erfgenamen
€ 0 - € 126.722	10%	18%	30%
€ 126.723 en meer	20%	36%	40%
hoogte van de vrijstelling	bedrag van uw vrijstelling		
U bent:			
echtgenoot, geregistreerd of samenwonend partner	€ 661.328		
kind, pleegkind of stiefkind	€ 20.946		
overige erfgenaam	€ 2.208		

Victor gaat ervan uit dat de totale erfenis bij overlijden van zijn vader € 450.000 zal bedragen. Omdat zijn vader de Stichting CliniClowns in zijn testament heeft opgenomen, ontvangt Victor minder aan erfenis na aftrek van erfbelasting.

- 2p **3** Bereken het bedrag dat Victor, uitgaande van een totale erfenis van € 450.000, na aftrek van erfbelasting minder ontvangt als gevolg van het feit dat zijn vader de Stichting CliniClowns heeft opgenomen in zijn testament.
- 2p **4** Hoeveel procent erfbelasting zal de Stichting CliniClowns over de te ontvangen erfenis moeten betalen? Noteer de letter van het juiste antwoord en motiveer het antwoord.
- a 0%
  - b 30%
  - c tussen 30% en 40%
  - d 40%

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 3.

In deze opgave worden de belastingen buiten beschouwing gelaten.

In deze opgave wordt de omzet van drank buiten beschouwing gelaten.

In 2020 brak het coronavirus uit en greep de overheid in Nederland in om het coronavirus onder controle te krijgen:

tweede kwartaal 2020	Restaurants mochten geen gasten ontvangen. Het bezorgen of afhalen van maaltijden was wel toegestaan.
derde kwartaal 2020	Versoepeling coronamaatregelen: restaurants mochten een beperkt aantal gasten ontvangen, het bezorgen of afhalen van maaltijden bleef toegestaan.

Sytz en Alex zijn de eigenaren van restaurant De Waal.
Restaurant De Waal heeft geen rechtspersoonlijkheid.

1p **5** Noem de rechtsvorm van restaurant De Waal.

De ingrepen van de overheid hadden een negatief effect op de verkopen van restaurant De Waal. Om een faillissement te voorkomen, troffen Sytz en Alex maatregelen.

Maatregel in het tweede kwartaal 2020: het bezorgen van maaltijden

Vanaf het begin van het tweede kwartaal van 2020 startte restaurant De Waal met het bezorgen van driegangenmenu's. Een deel van het personeel werd ingezet als bezorger waardoor niemand ontslagen hoefde te worden. Om drukte in het restaurant te voorkomen was afhalen niet mogelijk.

In informatiebron 1 zijn onder andere de omzetgegevens van restaurant De Waal en van de restaurantbranche opgenomen.

- 3p **6** Toon aan dat de omzet van restaurant De Waal in het tweede kwartaal van 2020 ten opzichte van het eerste kwartaal van 2020 afnam met 77,1%.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.

Sytz vergelijkt deze procentuele omzetzdaling met die van de restaurantbranche in dezelfde periode.

Uitspraak 1: de omzet van De Waal daalde 1 procent minder dan die van de restaurantbranche.

Uitspraak 2: de omzet van De Waal was 1 procent hoger dan die van de restaurantbranche.

Uitspraak 3: de omzet van De Waal daalde 1 procentpunt minder dan die van de restaurantbranche

Uitspraak 4: de omzet van De Waal was 1 procentpunt hoger dan die van de restaurantbranche

- 1p **7** Welke uitspraak over deze omzetzdaling in het tweede kwartaal van 2020 van restaurant De Waal vergeleken met die van de restaurantbranche is juist?

Het tweede kwartaal van 2020 leverde een negatief resultaat op. Sytz en Alex willen weten hoeveel driegangenmenu's te weinig zijn bezorgd waardoor in het tweede kwartaal van 2020 de break-evenafzet niet werd bereikt.

- 2p **8** Bereken de totale constante kosten van restaurant De Waal over het tweede kwartaal 2020 (*zie informatiebron 2*).

- 3p **9** Toon met behulp van de dekkingsbijdrage per menu aan dat restaurant De Waal in het tweede kwartaal 1.000 driegangenmenu's te weinig heeft bezorgd om de break-evenafzet te bereiken (*zie informatiebron 1 en 2*).

De maatregelen voor het derde en vierde kwartaal 2020

Sytz en Alex stelden een plan op om te komen tot een positief bedrijfsresultaat over het derde en vierde kwartaal 2020.

Vanaf het derde kwartaal 2020 konden in beperkte mate (met 1,5 meter afstand tussen de tafels) weer gasten worden ontvangen.

De maatregelen van Sytz en Alex voor het derde en vierde kwartaal van 2020:

- het beperken van het maximale aantal gasten bij private dining in de afgesloten ruimte tot 10 personen
- het voortzetten van het bezorgen van driegangenmenu's
- het deelnemen door het personeel aan een online cursus: coronasafe in de horeca
- het gebruik van een online systeem
- de aanvraag van een huurverlaging

De gevolgen van de maatregelen staan in informatiebron 3.

- 2p **10** Bereken de totale loonkosten en verpakkingskosten in de periode van het derde en vierde kwartaal van 2020.

De medewerkers van restaurant De Waal volgden de cursus 'coronasafe in de horeca' tijdens de werktijden. De cursuskosten waren voor rekening van de werkgever (*zie informatiebron 3*).

- 1p **11** Konden werknemers door de werkgever verplicht worden om de cursus te volgen?
- A** Ja, want de werknemer wordt er beter van.
  - B** Ja, want er is een gezagsverhouding.
  - C** Nee, want het wordt door de branchevereniging voorgesteld.
  - D** Nee, want het hoort niet tot de normale werkzaamheden.

Het financiële resultaat als gevolg van de maatregelen

De aanvraag voor de huurverlaging werd geaccepteerd door de verhuurder van het pand.

Met behulp van de financiële gegevens kon de winst- en verliesrekening over het derde en vierde kwartaal van 2020 worden opgesteld.

- 7p **12** Hebben de maatregelen geleid tot een positief bedrijfsresultaat over het derde en vierde kwartaal van 2020? Stel hiervoor voor restaurant De Waal de winst- en verliesrekening op over het derde en vierde kwartaal van 2020.

Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.

Opgave 3

Douwe Egberts NV is een van oorsprong Nederlands bedrijf dat handelt in koffie en thee. Vanwege overname- en uitbreidingsplannen wil Douwe Egberts vermogen aantrekken. Vermogen kan onderhands of openbaar aangetrokken worden.

- 2p 13 Geef een voordeel en een nadeel voor een onderneming van het openbaar aantrekken van vermogen ten opzichte van het onderhands aantrekken van vermogen.

Douwe Egberts kiest ervoor om per 1 april 2021 aandelen te emitteren. Bij de emissie van aandelen moet een prospectus¹⁾ worden opgesteld. Deze moet door de toezichthouder worden gecontroleerd.

noot 1 Prospectus: een wettelijk vereist document bij een emissie van financiële producten, zoals aandelen of obligaties. In de prospectus staan de voorwaarden en de risico's van de emissie vermeld.

- 1p 14 Welke toezichthouder controleert de prospectus?
- A de ACM
  - B de AFM
  - C de DNB

Ook al heeft de aandelenemissie op 1 april 2021 plaatsgevonden, toch delen de houders van de nieuwe aandelen volledig mee met de resultaatverdeling van 2021.

In het jaarverslag over 2021 staan de volgende gegevens per 31 december 2021:

– Maatschappelijk aandelenkapitaal	€ 7.000.000
– Aandelen in portefeuille	€ 2.005.000
– Geplaatst aandelenkapitaal	€ 4.995.000
– Agioreserve	€ 150.000.000
– Overige reserves	€ 200.000.000
– Resultaat voor belasting	€ 179.000.000
– Nominale waarde per aandeel	€ 0,05
– Liquide middelen	€ 520.000.000

Gegevens met betrekking tot de verdeling van het resultaat:

– vennootschapsbelasting:

over het gedeelte van het resultaat	tarief vennootschapsbelasting
tot en met € 245.000	15%
het meerdere boven € 245.000	25%

- reservering uit het resultaat: € 20.000.000
- dividend

4p **15** Bereken het maximaal beschikbare dividend per aandeel (afgerond op hele centen) op grond van de verdeling van het resultaat van 2021.

Opgave 4

In een studentenhuis staat al lange tijd een vaatwasser op het verlanglijstje, maar helaas ontbreekt het aan geld. Student Yacien is belast met het onderzoek naar koop op afbetaling of huren van een vaatwasser en heeft de onderstaande twee opties gevonden.

twee opties:	prijs vaatwasser bij contante betaling	koop op afbetaling	huren
optie a): online warenhuis	€ 700	Het maandelijkse termijnbedrag is afhankelijk van de gekozen looptijd ¹⁾	niet mogelijk
optie b): Coolblue (“alles voor een glimlach”)	€ 700	niet mogelijk	Het huurbedrag per maand is € 26. Minimale huurperiode is 12 maanden. Daarna kan maandelijks worden opgezegd en neemt Coolblue het artikel terug. ²⁾

noot 1 Bij een looptijd van bijvoorbeeld 12 maanden is het maandelijkse termijnbedrag € 61,37. Bij de maximale looptijd van 58 maanden is het maandelijkse termijnbedrag € 15,09. In alle gevallen geldt een interest van 0,79% per maand.

noot 2 Bij huren sluit de klant een abonnement af. Het artikel wordt gratis door Coolblue afgeleverd en geplaatst. Wanneer het artikel kapot is, wordt het gratis gerepareerd of vervangen door een nieuw artikel. Bij verhuizen kan de klant het artikel gratis laten meeverhuizen door Coolblue. Het abonnement is overdraagbaar op anderen, wat voor studenten in een studentenhuis handig kan zijn wanneer zij klaar zijn met de studie.

In het studentenhuus wordt door de studenten flink gediscussieerd over de onderzoeksresultaten van Yacien. Enkele uitspraken staan hieronder:

Irene: "Alle kredieten die iemand heeft, worden geregistreerd bij Bureau Krediet Registratie (BKR) in Tiel en dat kan nadelige consequenties hebben als je later voor de aankoop van een huis een hypothecaire lening wil afsluiten. Ik heb daarom een voorkeur voor één van deze twee opties."

Sam: "Wanneer je koopt op afbetaling zijn de kredietkosten over de gehele looptijd bij de keuze voor 58 maanden meer dan 4 keer zo hoog als bij de keuze voor 12 maanden."

Yacien: "De restschuld bij koop op afbetaling neemt snel af. Elke maand stijgt het aflossingsbestanddeel in de annuïteit en na twee maanden is de restschuld al minder dan € 600."

- 2p **16** Voor welke optie zal Irene een voorkeur hebben als ze later een huis wil kopen? Licht het antwoord toe.
- 2p **17** Controleer met een berekening of de uitspraak van Sam juist is.
- 2p **18** Controleer met een berekening of de uitspraak van Yacien juist is bij koop op afbetaling met een looptijd van 12 maanden.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 4 en 5.

Ttime is een webshop voor thee en theebehoefden. Ondanks het feit dat de resultaten de laatste jaren redelijk zijn, willen de eigenaren een marktonderzoek uitvoeren. Daarom heeft Ttime een SWOT-analyse gemaakt. In deze SWOT-analyse staat het ontbreken van een keurmerk voor online winkelen (*zie informatiebron 4*).

SWOT-analyse bestaat uit de onderdelen Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats.

- 2p 19 Tot welk onderdeel van de SWOT-analyse moet het ontbreken van een keurmerk worden gerekend? Motiveer het antwoord.

Ttime wil zich aansluiten bij Thuiswinkel Waarborg om zo een keurmerk te ontvangen. Het mogen gebruiken van een “keurmerk voor online winkelen” is voor Ttime een prestatie-indicator.

- 2p 20 Geef een kritische succesfactor (ksf) die past bij de prestatie-indicator 'bezit van een keurmerk voor online winkelen'. Motiveer het antwoord.

Het aanvraagproces bij Thuiswinkel Waarborg voor de certificering van het keurmerk kent drie stappen.

Stap 1: veiligheidscheck

De website van Ttime wordt gecontroleerd door Thuiswinkel Waarborg op veiligheid, bijvoorbeeld of de website makkelijk te hacken is of dat privacygevoelige informatie eenvoudig door iedereen ingezien kan worden. Om hieraan te voldoen huurt Ttime een expert in om de website te beveiligen.

- 2p 21 Onder welke P van de marketingmix valt het verkopen via een (beveiligde) website? Motiveer het antwoord.

De eerste stap wordt succesvol afgerond.

Stap 2: juridische check

In stap 2 wordt gecontroleerd of de algemene voorwaarden van Ttime niet ten nadele van de consument afwijken van de voorwaarden die Thuiswinkel Waarborg stelt.

In de algemene voorwaarden van Ttime is het volgende artikel opgenomen:

Artikel 6 - Herroepingsrecht

Lid 1. De consument kan een overeenkomst met betrekking tot de aankoop van een product gedurende een bedenktijd van 14 dagen zonder opgave van redenen ontbinden. De ondernemer mag de consument vragen naar de reden van herroeping, maar deze niet tot opgave van zijn reden(en) verplichten.

Lid 2. De in lid 1 genoemde bedenktijd gaat in op de dag nadat de consument het product heeft ontvangen.

- 1p **22** Wat is meer ten voordele van consumenten?
- a de voorwaarde die opgenomen is in dit artikel
  - b de algemene voorwaarden van Thuiswinkel Waarborg
(zie informatiebron 4)
- Kies a of b. Motiveer het antwoord.

Stap 3: financiële check

De laatste stap is de financiële check. Ttime zal voor het verkrijgen van het keurmerk ook moeten voldoen aan de minimumeisen van solvabiliteit en liquiditeit op basis van de balans van 31 december 2021:

Current ratio	1,5
Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / vreemd vermogen)	4

Deze eisen worden gesteld zowel in het belang van Ttime als in het belang van Thuiswinkel Waarborg.

- 2p **23** Leg uit wat het belang is van Thuiswinkel Waarborg voor het stellen van een minimumeis aan de current ratio van Ttime.

In informatiebron 5 staan de balans per 1 december 2021, de gedeeltelijk ingevulde winst- en verliesrekening en het liquiditeitsoverzicht over de maand december 2021. Op het certificaat van het keurmerk wordt niet afgeschreven.

- 5p **24** Stel de balans op per 31 december 2021. Bereken het eigen vermogen met behulp van het resultaat over december 2021.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

Ttime voldoet aan stap 1 en 2.

- 2p **25** Voldoet Ttime ook aan stap 3 om te worden gecertificeerd door Thuiswinkel waarborg? Motiveer het antwoord.

Opgave 6

Bij de kassa klinkt vaak de vraag: “Zegeltjes erbij?” Er wordt hierbij geduid op spaarzegels. Veel grote supermarktketens in Nederland maken gebruik van spaarzegels. Iedere supermarkt heeft een vergelijkbaar systeem.

Op de website van supermarktketen PLUS staat:

PLUSpunten

Het meest winstgevende spaarsysteem van Nederland!

Wist je dat PLUSpunten het meest winstgevende spaarsysteem van Nederland is?

Bij PLUS supermarkt werkt het systeem van spaarzegels als volgt:

- Bij iedere hele euro die je besteedt in de supermarkt, kan je een spaarzegel kopen voor € 0,02.
- De zegels spaar je in een boekje of in een app van PLUS.
Bij 200 spaarzegels kan je het boekje inleveren of via de PLUS app incasseren en krijg je € 6 uitbetaald.
- Uitsluitend volle boekjes kunnen worden ingeleverd of via de app worden geïncasseerd.

Het sparen van zegels via de app in plaats van via een spaarboekje levert PLUS een kostenbesparing op en stimuleert de verkopen van PLUS.

- 2p **26** Noem twee redenen waarom het sparen van zegels via de app in plaats van via een spaarboekje de verkopen van PLUS kan stimuleren. Licht het antwoord toe.

Spaarzegels zijn voor Diederike een aantrekkelijke vorm van sparen. Ze koopt in december 2021 voor € 200 aan boodschappen en ze koopt daarnaast de bijbehorende spaarzegels. Zij levert het boekje 31 december 2021 in.

- 2p **27** Toon met een berekening aan dat het rendement van het kopen en het inleveren van de spaarzegels voor Diederike 50% is.

Het kopen van de spaarzegels zelf door de klanten heeft gevolgen voor de balans van PLUS. Het kort vreemd vermogen neemt toe.

- 1p **28** Welke gevolgen heeft het kopen van de spaarzegels door klanten voor de liquide middelen en het eigen vermogen van PLUS? Kies uit:
- A De liquide middelen nemen toe, het eigen vermogen neemt toe.
  - B De liquide middelen nemen toe, het eigen vermogen neemt af.
  - C De liquide middelen nemen af, het eigen vermogen neemt toe.
  - D De liquide middelen nemen toe, het eigen vermogen blijft gelijk.

Bij koopzegels is er sprake van sparen met een niet vrij opneembaar spaarsaldo.

- 1p **29** Leg uit dat er bij spaarzegels sprake is van een niet vrij opneembaar spaarsaldo.